

KMETSKI LIST

Izhaja vsako sredo. Naročnina: letno 30 Din, polletno 15 Din, za inozemstvo letno 50 Din. Inserati po tarifi. Pismenim vprašanjem naj se priloži znamka za odgovor. Nefrankirana pisma se ne sprejemajo.

Rokopisi se ne vračajo. Placa in toži se v Ljubljani. Uredništvo in uprava je v Ljubljani v Kolodvorski ul. št. 7. Telefon Inter. št. 32-59 Račun pri poštni hranilnici št. 14.194.

Narod čaka dejanj

Strankarstvo ruši narodne in državne temelje

Rekli smo zadajšč, da gremo v živi veri in trdnem upanju v novo leto. To geslo, ta zapri-sega nam ni prazna beseda, ampak nam narekuje naloge, ki sicer niso lahke, a se jim vendar nočemo izmikati.

Kaj nam pomaga govorjenje o krščanskem usmiljenju, če si pa žena krščanskega industrijca dovoli tako nesramnost: Ko njen mož gre v konkurz in mu ostane še premoženje, o kakršnem se podeželskemu človeku niti ne sanja, začne žena tega industrijca v prodaj ponujati — odpuščenim delavcem svinjska stegna in plečeta, češ: »Kupite, dam poceni. Prašička smo kupili, pa moramo boljše kose odprodati, da nam vsaj nekaj ostane.«

Uboga para je oblečena v raztrgane eunje in zmrzuje v temnih, vlažnih luknjah, žena tega industrijca pa prebiva v lastni vili in se oblači v volno, žamet in žido.

Takih primerov bi lahko našli iz vseh področij brez števila, toda nočemo.

Hinavska vzgoja

Vsi taki pojavi samo dokazujejo, kako je naše gledanje majhno, neiskreno in zasenočeno s hinavščino in neodkritostjo. Resnica pa je, da hinavščina ne more nikdar roditi velikih uspehov. Ne sme nas niti premotiti in omamiti okolnost, če včasih vidimo potuhnjenost trenutno zmagovati. To je samo trenutni uspeh, je le lažljivo plačilo za lažljivo dejanje. Resnične in trajne uspehe pa rodi samo resnična, v naravnem redu utemeljena odkritost in jasnost načel v življenju posameznika, v družini in v najširši javnosti.

Nič ne pomagajo gesla. Lepih gesel se lahko kakor papiga besedi nauči tudi najslabša propalica, lepih, velikih, plemenitih dejanj pa tak človek ni zmožen nikoli. Zato odklanjamo vzgojo, ki nam bo dajala take značaje kakor je uvodoma omenjeni fant, odklanjamo vse, kar nam ustvarja take žene kakor prej omenjena gospa.

Krog in krog nas se gode velike reči in ves svet se pripravlja nanje. Če je Anglija vzemirjena, če se Nemčija mrzlično pripravlja, če Roosevelt tako odločno in odkrito govori, potem tudi mi ne moremo ostati mirni in tihi. Zato z vsem poudarkom zahtevamo, da naše javno, naše politično življenje dobi širši razmah na vseh področjih. Ne gre več, da bi kot ose zažrti žrli drug drugega v naših malih in bolnih razmerah. Ne gre več, da bi z notranjo razcepjenostjo slabili našo zunanjo odporno silo. Ne gre več, da bi bili plodna leha tujcev, ki iz naše krvi sesajo svoje bogastvo in moč, medtem ko mi umiramo.

Slovenci živimo na najbolj izpostavljenem delu Jugoslavije, zato tudi najbolj živo in naj-

proj občutimo vsak tresljaj iz sveta. Vsi, ki jim je usoda nas in vse države dana v roke, naj se zavedajo, da je tu obrambni zid za mnogo valov. Ako se ta zid razmaje, bo pljusnil val daleč, tako daleč kakor nikdar ne želimo.

Temelj zidu, ki dolga stoletja varuje južno slovanstvo, pa je slovenski kmet. Utrditi in okrepiti njega, pomeni, utrditi sebe.

Napačna politika

Napačna je zato ne le z ožjega domačega, ampak tudi z državnega, balkanskega in slovanškega stališča vsaka politika, ki slabi slovenskega podeželskega človeka. Napačna je politika, ki mu onemogoča prost, širok pogled po svetu in

zadostno umevanje vseh vprašanj, ki so danes nujna.

Nikdar pri nas v politiki ne bomo dosegli zdravja, dokler ji bo za vodilo služila misel, da je dovolj, ako zadošča tej ali oni stranki. To je usodna zmeta, ki je rodila že dovolj slabih posledic v minulosti.

Mi smo po svoji vesti opozorili naujo, po svoji temeljni dolžnosti zastavljamo in bomo zastavljali vse sile, da jo odstranimo. Če pri pojedincih ne bo za to dovolj umevanja, ne bo krivda na strani kmetijskega pokreta, čigar poborniki bodo lahko tudi v najhujših dneh stali pred slovenskim narodom — poštenih rok in čiste vesti!

Gorje onemu, ki svojo hišo s krivicami zida in jo polni s krivičnostjo. Če bo pravičnik zapustil pot pravice in storil greh, on bo v grehu umrl. Zavoljo krivice, ki jo je storil. Jer. 2, 1.

Notranjska umira

Posestva se prodajajo v brezenje — Dolžniki ob kmetije — Upniki ob denar

Vas Rakitna leži na visoki planoti, ki se prične vzdigovati takoj nad ljubljanskim barjem in se razteza zahodno od Krima proti logaškemu gričevju. Oddaljena je od meje 13 km, kake tri ure hoda. Po svojem zemljepisnem položaju je bolj pripravna za živinorejo kot za poljedelstvo. Zlasti pa so se njeni prebivalci od nekaj pretežno preživljali z lesom, ki so ga izsekali v svojih gozdovih, ki tvorijo večji del njihovih posestev.

Vsled nesrečne že toliko let trajajoče gospodarske krize so njeni prebivalci zašli v dolgove pri raznih okolišnih hranilnicah in posojilnicah kot tudi pri nekaterih denarnih zavodih v Ljubljani. Že ponovne slabe letine so ta nesrečni položaj še poslabšale.

Vsled veljajoče uredbe o zaščiti kmetov z dne 30. 9. 1935 Sl. N. br. 233/LXII/546 in s tem v zvezi izdanega razglašila o odplačevanju dolgov kmetov zadrugam članicam zadrugnih zvez v Ljubljani, z dne 14. novembra 1935 št. 74.164/5, so vsi omenjeni hranilni in posojilni zavodi, ki se vsi sklicujejo, da jim pripadajo ugodnosti iz odplačilnega načrta za zadruge, sprožili proti številnim kmetom in posestnikom na Rakitni pravdno in izvršilno postopanje. Tako prizadetih rakitniških kmetov s številnimi družinskimi člani je preko trideset.

Posledice sankcij pogubne

Vendar bi se prizadetim kmetom se nekako posrečilo zadostiti obveznostim, katere bi sicer morali plačati po uredbi o zaščiti kmetov in odplačilnem načrtu, ako bi se njihov gospodarski položaj naravnost obupno ne poslabšal radi gospodarskega učinka sankcij, ki jih naša država po svoji mednarodni obveznosti izvaja v zadnjem mesecu proti Italiji.

Izvoz lesa in živine je šel namreč posredno ali neposredno le v Italijo in ta vir dohodkov je sedaj na mah dobesedno popolnoma ustavljen. V številnih hišah je zmanjkalo denarja za sol, razsvetljavo in najnujnejše življenjske potrebščine, kaj še da bi bilo kaj denarja za davke ali za obveznosti iz starih dolgov. Tako so ne samo vsled posledic gospodarske krize, vsled slabih zadnjih letin, temveč zlasti radi kritičnih posledic meddržavnih obveznosti in odnosov napram Italiji zašli naštetih kmetovalci v obupen položaj, v katerem jim preti gospodarsko uničenje, ker vse čaka v kratkem času dveh do treh mesecev dražba njihovih posestev.

Kmetije se prodajajo brez cene

Splošno znano pa je, da so cene kmečkih posestev radi današnje denarne krize tako silno padle, da se posestva na dražbah prodajajo naravnost v smešno brezenje, vsled česar pridejo komaj prvovknjiženi upniki do kritja, kaj šele upniki, ki so na drugih ali kasnejših mestih, da si so svoj čas upravičeno kreditirali, zanašajoč se na takratno vrednost posestev. Udarjeni bi bili z dražbo ne samo kmetovalci sami, ki bi postali berači z družinami vred, saj danes za služka itak nikjer ni dobiti, temveč bi bili udarjeni tudi številni upniki, katerim bi sicer kmetovalci polagoma in v okviru uredbe o zaščiti kmetov zamogli svoje obveznosti poravnati. Če bi 30 ali verjetno še več gospodarjev iz ene vasi izgubilo svoje domove, pomeni to brezdomno gospodarsko uničenje celega naselja in razširjenje bede. Edino od pomoč temu bi bila, da se za območje, ki je prizadeto gospodarsko po sankcijah, izda

izjemna uredba,

s katero se odloži plačilo po uredbi o zaščiti kmetov z dne 30. 9. 1935 Sl. N. št. 233/LVII/546 in po odplačilnem načrtu z dne 11. novembra 1935, št. 74.164/V dospelih obresnih obveznosti, bodisi da se te obveznosti na obrestih kapitalizirajo, bodisi da se njih

plačilo odgodi za eno leto.

Ker je gospodarska rešitev tolikih kmetjskih domov tudi v interesu reda v državi sami in v

interesu njenega miru so se prizadeji kmetje obrnili s prošnjo na merodajna mesta za čimprejšnjo ugodno rešitev.

Narodni poslanci Koman Albin, Milan Mravljec in Stanko Hočevar so pa vložili interpelacijo na ministra za kmetijstvo, kaj misli ukreniti, da se obvarujejo kmetjski domovi in družine propasti ter zaprosili, da predlaga v ministrskem svetu izjemno uredbo o odgoditvi plačil.

Nabavljalne poljedelske zadruge so v mejah predvojne Srbije številčno najmočnejše in odpade od vseh nabavljalnih zadrug 90% na ozemlje predvojne Srbije.

Meja med Sibirijo in Mandžurijo — zaprta

Sovjetska vlada je zaprla mejo proti Mandžuriji ob reki Amurju v dolžini 35 milj.

Za vzrok navaja Rusija, češ da so se v Mandžuriji primerili slučajni kuge. V resnici pa bo treba iskati vzroka le v močno poostrenem in napetem položaju, ki vlada zadnji čas na Daljnem vzhodu.

Ogromen prekop,

ki bi vezal Vzhodno morje s Črnim morjem, nameravata skupno izkopati Poljska in Romunija. Prekop bi bil dolg 1920 kilometrov in bi se deloma posluževal strug reke Visle, Pruta in Dnjestra. Ako pomislimo, da je železniška proga iz Ljubljane v Maribor dolga komaj 80 kilometrov, si vsaj nekoliko lahko predstavljamo dolžino te nove vodne poti.

Stroški so preračunani na 500 milijonov poljskih zlotov. Poljska bi kriala 317 milijonov tega zneska, medtem ko bi ostalo morala prispevati Romunija.

Nov volivni zakon v Egiptu

Kralj Fuad je podpisal nov volivni zakon. Po tem imajo aktivno volivno pravico za volitve v narodno skupščino vsi moški, ki so dopolnili 21. leto, v senat pa vsi moški, ki so dopolnili 25. leto.

Pasivna volivna pravica pristoja vsem moškim od 30. leta dalje za izvolitev v narodno skupščino, v senat pa so lahko izvoljeni od 40. leta dalje. Oboji morajo znati gladko čitati in pisati in ne smejo biti v vojaški službi. Poleg tega morajo kandidati za senat zavzemati kak višok položaj v državno-upravni ali sodni službi ali pa kot duhovniki. Člani senata postanejo tudi kraljevi princji, ko dosežejo primerne položaje.

Volitve so — tajne.

Pretrsljiv konec nesrečne družine

Kmet Pavel Hajdu iz Malega Seoca v Prekmurju je bil med svetovno vojno ranjen in je prišel v rusko vojno ujetništvo. Doma na posestvu je ostala mlada žena z edinim sinčkom.

Po 20. letih trpljenja in tavanja se je Hajdu vrnil domov. Žena in sin, ki je med tem postal zastaven fant, sta skrbno gospodarila na domačiji in z ljubeznijo sprejela moža, oziroma očeta, ki je prišel ves betežen in bolan.

Ondan sta oče in sin v gozdu podirala drevje. V trenutku, ko se je nagnilo orjaško deblo, je očetu podrsnilo in je padel. Sin je odločno priskočil in potegnil očeta iz nevarnega položaja. Samo trenutek oklevanja, pa bi drevesni orjak zmastil bolehnega kmeta.

Fant je bil močno razgret in se je zvečer domov grede prehladil. Dobil je pljučnico in umrl. Očeta Pavla in mater Ano je ta udarec nemile usode tako potrl, da sta sklenila — oditi za sinom.

Skupaj sta napisala poslovilno pismo in oporoko. Nato sta izpila nek strup, ki ga je Pavel Hajdu prinesel še iz Rusije s seboj. Ko so čez čas prišli sosedje pogledat, kako je kaj s Hajdujevimi sinom, so našli — tri mrliče in poslovilno pismo. Vsa okolica je presunjena spričo tako žalostnega, res pretresljivega konca dobre in poštene, pa vendar tako nesrečne kmetjske družine.

Doma in drugod

Zunanje - političen pregled

Mednarodni politični položaj se je tekom zadnjih dni zaostri. Najpomembnejši dogodek v tem času je bil velik govor predsednika Zedinjenih ameriških držav g. Roosevelta pred kongresom. V svojem govoru je Roosevelt očrtal poleg notranje pred vsem tudi zunanjo politiko Združenih držav. Ostre besede je naslovil na račun Italije, ki je v pohlepu po tuji zemlji napadla Abesinijo. Obsodil je pa tudi japonsko zavojevalno politiko v Kitajski in Hitlerjev imperializem, ki se šele pripravlja na veliko vojno proti vzhodnim državam Estonski, Litvanski, Letonski in Rusiji.

Roosevelt je predložil ameriškemu kongresu zakonski načrt o najstrožji nevtralnosti Združenih držav. V vojujoče države bo prepovedala Amerika vsak izvoz. Ustavila ne bo le izvoza orožja in vojnih sirovin, temveč tudi živež. Prva bo okusila posledice take ameriške nevtralnosti

Italija,

ki je polagala vse nade v ameriški petrolej, pšenico, koruzo itd., odkar ji je Evropa odrekla izvoz. Vsled neuspehov na abesinski fronti se političen položaj v Italiji z dneva v dan bolj zaostri. Nezadovoljstvo naroda raste z rastočim pomanjkanjem hrane. Nemir in nezadovoljstvo se pojavljata že v vrhovih fašizma. Kljub dobro organizirani vojni propagandi se med italijanskim narodom širijo vznemirjajoče vesti o neuspehu italijanske vojske. Abesinske armade so prešle namreč na vsej fronti v ofenzivo in potisnile Italijane daleč nazaj. Italijanske čete so pretrpele nekaj hudih porazov. Kljub obupnim naporom in velikim žrtvam se ne morejo več upirati junaškim Abesincem. Italijani se poslužujejo v obrambi najkrutejših in prepovedanih sredstev. Njihova letala mečejo bombe na šotore Rdečega križa. Pretekli teden so bombardirali švedsko bolnico, pri čemer je bilo ubitih in težko ranjenih 50 Abesincev. Ranam je podlegel tudi švedski zdravnik, ki je bolnico opravljal. V nekaterih bojih so se Italijani posluževali tudi prepovedanih strupenih plinov. Toda vse to jim ne bo nič pomagalo. Abesinci so še bolj razkačeni in zatrjujejo, da ne bodo preje odnehali, dokler popolnoma ne očistijo svojega ozemlja Italijanov.

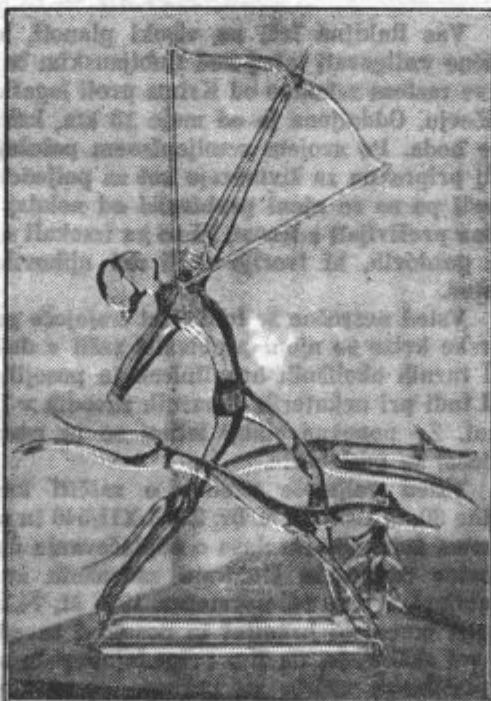
V Avstriji

se opaža zadnje čase značilen preokret v notranji in zunanji politiki. Klerikalna vlada je zavozila državni voz v globoko blato. Napetost med delavci ter klerikalnimi plemenitaši in velekapitalisti nevarno narašča. V strahu za oblast je pričela klerikalna vlada uvajati zmernejšo politiko napram socialističnemu delavstvu in išče z njimi sporazuma, čeprav si bo s tem nakopala sovražstvo kapitalistov. Popušcanje

delavstvu je seveda le začasno, dokler se njen mednarodni položaj ne izboljša. Zaradi italijanske vojne v Abesiniji je pričela Avstrija obračati hrbet Italiji in se približuje Mall zvezji. Te dni bo avstrijski kancelar dr. Sušnik obiskal Prago in poskušal utrditi svoj položaj pri Mali antanti in pri Angležih in Francozih. Italija je osamljena in njeno zavezništvo nič več ne privlači. Tudi ni od nje pričakovati denarne pomoči. Treba se je ozreti po drugih zaveznikih. No, najbližji bi bili njeni sosedi. Zato gre dr. Sušnik v Prago.

V Moskvo

so prispeli te dni višji pomorski oficirji ruske tihomorske mornarice. Odlikovani so bili z najvišjimi ruskimi odlikovanji. S temi odlikovanji je hotela Rusija povedati Japoncem, da ne drži rok križem, temveč da se je krepko pripravila tudi na morju za obrambo ruske neodvisnosti in zaščito svojih meja na daljnem vzhodu. Ruska mornarica, sestojeca zlasti iz podmornic in torpedovk, je že danes tako močna, da nima nobenega strahu več pred japonskim napadom. Neopaženo gradi Rusija svoje brodovje in Vladivostok bo kmalu najmočnejša pomorska luka v Tihem oceanu.

Tako umetnino zna steklar spihati iz stekla.

To in ono

Zadružno gibanje

V zadnjem času je bilo sprejeto v »Glavno zvezo srbskih poljedelskih zadrug« 11 novih zadrug, večinoma s področja Savske in Vrbaske banovine.

Splošno je v Drinski, Vrbaski in Savski banovini zadnji čas opažati porast tovrstnih zadrug.

Kmetska mladina

Društveno življenje in delo

Društveno življenje mora biti živahen odsvit naše nezlomljive volje po okrepitevi, izpopolnjevanju in napredku. Zato naj nobeno društvo ne misli, da je že zadostilo svojim nalogam, ako je odbor imel na leto nekaj sej in je društvo priredilo nekaj veselice. To je prav za prav le zunanji, v bistvu več ali manj reklamni del društvenega dela.

Mnogo pomembnejše in važnejše pa je vsekakor notranje društveno delo, ki naj oblikuje vsakega člana in članico ter pod njihovim vplivom vso okolico, kjer deluje Društvo kmetiskih fantov in deklet.

Temelj notranjega dela

Je v vsakem društvu dobra knjižnica, ki jo je treba sproti izpopolnjevati. Knjige leposlovne, strokovne in poljudno-znanstvene vsebine ne smejo manjkati v nobeni društveni knjižnici. O prebranih snoveh naj bi se člani(-ce) večkrat razgovarjali na društvenih sestankih, prijateljskih večerih itd., prirejali naj bi torej

debatne sestanke,

ki bistre pojme, navajajo človeka bolj naglo in ostro misliti, hkratu pa tudi poglobljajo medsebojno spoznavanje in razbistrenje pojmov. V pametnih, dostojnih in resnih tovariških razgovorih je toliko plemenite povezanosti, da nobeno društvo ne bi smelo tega zanemarjati. Vprav debatni tovariški večeri v društvu bude in dramijo v društvu ono, kar je zanje skoraj najvažnejše.

Mnogo je še vej društvenega delovanja. O teh pa spregovorimo o priliki.

Dekliški prosvetno-organizatoričen tečaj

Pododbora Zveze kmet. fantov in deklet v Celju

V dneh 27., 28. in 29. decembra se je vršil ob udeležbi lepega števila deklet — članic naših društev, zbranih iz celjskega in šmarskega sreza, prvi dekliški prosvetno-organizatoričen tečaj. Dnevno je bilo na tečaju, kateri je bil v »Unionu« po 6 do 8 predavanj. Prvi dan so si udeležence ogledale tiskarno Rodè & Martinčič, drugi dan zemljiško knjigo, zvečer pa so posetile kino. Glavna in idejna predavanja je imel predsednik Zveze tov. Kronovšek, organizacijska, strokovna in druga pa kmetijski referent iz Konjic tov. Nemeč, sreski živinozdravnik v Celju tov. Sribar, prof. Liška, učitelj tov. Podjavoršek, tajnik tov. Turnšek, odbornica Pododbora tov. Jarnović in poslevodeči predsednik celjskega Pododbora tov. Merslavič. Za tečajnice so bili 3 dnevni tečaji dokaj kratki, a v kljub temu se je predelala najpotrebnejša snov, ki je potrebna za znanje pri udejstvovanju kmetiskih deklet, kot članic naših društev. Za čas tečaja so imele udeležence hrano in stanovanje v Celju, zato smo hvaležni vsem onim, ki so nam šli na roko in nas tudi podprli. Ta tečaj je dal razen zvezinih tečajev, zopet kader ljudi, ki bodo sekali brazde slabo obdelanih njiv, iz katerih pa bo slej ko prej zrastle zdravo žito.

Fantovski prosvetno-organizatoričen tečaj

Pododbora Zveze kmet. fantov in deklet v Celju

V dneh 17., 18. in 19. januarja t. l. se vrši II. prosvetno-organizatoričen tečaj za fante. Ona tov. društva, ki še niso prijavila svojih udeležencev naj to takoj store, najpozneje pa do 11. t. m. V tečaju bo nekaj brezplačnih mest tudi

za fante iz onih krajev, kjer še naša društva ne obstajajo. Slednji naj do omenjenega dne napravijo na Pododbor Zveze kmet. fantov in deklet v Celju, Prešernova ulica 6 prošnje za sprejem.

Škofja vas pri Celju

Tukajšnja organizirana kmetška mladina je v nedeljo 5. t. m. vprizorila v posojilniški dvorani v Vojniku ob 3. uri popoldne štiridejanko »A njega nič. Pri gri je sodelovalo nad 20 oseb, režiral je dobro tov. Ivo Kuhar.

Frankolovo

Vedno delamo. Hočemo napredovanja. Ni nas strah ničesar. Preteklo nedeljo smo se zopet pokazali, tokrat z uprizoritvijo znane ljudske igre A. Medveda »Stari in mladi.« Vprizoritev se je vršila v Društveni dvorani, obisk povsem zadovoljiv.

Središče ob Dravi

Večletno delovanje našega Društva kmetiskih fantov in deklet je za nami. V preteklem letu smo imeli več poučnih predavanj in izletov, pokazali smo se tudi na odru in priredili veliko kmetško manifestacijo v Obrežu, ob ogromni udeležbi ljudstva.

V tem novem letu pa moramo, dragi fantje in dekleta, s še bolj odločnim korakom stopiti naprej. Vprašali se boste morda, kaj nam da organizacija, kaj imam od društva? Odgovor ni težak.

V naši kmetški organizaciji imamo priliko vzgojiti si kremenit značaj. Društvo naj bo šola značaje in mi moramo biti značajni, odločni fantje in dekleta, neustrašeni v boju zoper sovražnike kmetških idej. Mi hočemo zmagati v boju za dobrobit kmetškega pokreta in kmetškega življenja.

Ne ustrašimo se! Nastopajmo odločno za svoja načela, za dobrobit svoje domovine in vero svojih prednikov! Biti moramo složni; zložno iti v delu naprej; kajti pregovor pravi: V slogi je moč!

Naše društvo vprizori dne 12. januarja Nušičevo veseligo v treh dejanjih »Navaden človek«. Vse prijatelje kmetške mladine vljudno vabimo.

V glavnem naš še ovira pomanjkanje lastnega lokala. Naše želje so, da dobimo svoje ognjišče. Potem bomo lahko kos nalogi, ki smo si jo nadeli. —pod—

Medvode

Tukajšnje društvo »Kmet. fantov in deklet« priredi v nedeljo, dne 12. t. m. ob 16. uri v Sokolskem domu v Medvodah Cankarjevo ljudsko dramo **Kralj na Betajnovi**. Ker vsebina drame ostro kritizira tudi grehe današnjega gnilega sveta, vabimo zlasti vse prijatelje resnice in pravice, da si to igro ogledajo. Železniška zveza v obeh smereh ugodna!

Sv. Jurij ob juž. žel. Naše »Društvo kmetiskih fantov in deklet«, vprizori v soboto, dne 11. t. m. ob 8. uri zvečer in v nedeljo, dne 12. t. m. ob 3. uri popoldne v šolski telovadnici burko v treh dejanjih »Rdeča krpa ali sedem njegovih grehov«. Vstopnina običajna. Tovariška društva in vsi naši prijatelji iskreno vabljeni.

Amnestija tudi v Bolgarii

Bolgarski kralj Boris je podpisal na predstoječe božične praznike ukaz, s katerim se delno, nekaterim pa v celoti odpušča zaporna kazen. Amnestiranih je nad 400 obsojencev, ki so bili obsojeni od civilnega, nekateri pa tudi od vojaškega sodišča.

Nova uniforma angleške armade

Mlatič

Za mir ves svet pripravlja se in veča si brodogve, mi pa se trudimo zaman rešiti lastno si domovje.

Volja naroda naj velja!

S temle naslovom, ki ga podpišemo z obema rokama, je začel zadnji »Domoljub« prav po orjunaško udrihati po ubogem, a drugače razen »dobre« duhovščine na deželi najbolj zaslužnem stanu, t. j. po našem učitelstvu, pa neglede s kakšno barvo je to pobarvano. Kar se tu očita učitelstvu presega že vse meje žurnalistične dostojnosti. Gospodje, ki tam okrog »Domoljuba« vladate, ali se vam ne zdi pregrešno, sramotno in podlo že radi naše poštene kmetške mladine, če stavite javnosti med drugim slededa, a lahko rečemo z mirno vestjo lažnjiva vprašanja, ki se glase dobesedno takole:

»Kdo je odpravil iz naših šol krščanski pozdrav »Hvaljen Jezus«? Morda državna postava? Ne, ampak slovenski liberalni učitelj. Kdo je na vse načine oviral katehetovo delo v šoli in cerkvi? Slovenski liberalni učitelj«

Mi smo mnenja, da naši prosvetni delavci na vasi ne bodo s tem razžaljeni, saj je hotel »Domoljub« tukaj povedati čisto nekaj drugega. Nastaja pa vprašanje, če bo uspel, saj vam je znana tista stara kranjska pripovedka. Če se nahajate v zadregi, vas huj-skaštvo rešilo ne bo!

Bolj pri koncu pa piše »Domoljub« v istem članku, kar je tudi značilno, tole:

»Sedanja vlada, oprta na resnično zupanje naroda, hoče, da pride volja naroda do veljave na vseh poljih narodovega življenja. Zato je treba onemogočiti delovanje vsem, ki mečejo visokim ciljem sedanjih državnih gospodarjev tako ali tako polena pod noge. Dosežene so že nekatere izpremembe v državni upravi in drugod. Le na šolskem polju, za državo in narod najvažnejšem, še ni prejelo slovensko ljudstvo tega, kar hoče in želi.«

Večer

V večer se zvezde smejejo,
žare, bleste, ne grejejo:
Kot svetle zvezde z vrh neba,
tako se sreča mi smehlja.

A dekle — sreča vara me,
in ko me vabi, kara me:
»Obljubam mojim ne veruj,
zakaj tako, me ne vprašuj!«

Mladost, mladost, kako drhteče
srce v ljubezni išče sreče,
a dekle — zvezda vrh neba
le iz daljave se smehlja.

Slovenska kri po svetu

Tri vojake je zasul snežni plaz pod Bogatinom. Dva sta bila takoj ubita, tretjega so prepeljali v vasico Lepenje, ki se je udeleženci svetovne vojne brez dvoma še natanko spominjajo, od tam pa v goriško bolnišnico.

V Slivnem pri Sesljanu so iz političnih razlogov aretirali neko dijakinjo in več kmetjskih fantov. Aretiranci niti sami ne vedo, česa jih oblasti dolže.

Radi prepevanja slovenskih pesmi so fašisti poklicali 5 fantov iz Pobegov v strankine prostore v Dekanah. Nato so jih karabinerji aretirali in odgnali v zapore v Koper.

Listnica uredništva

Vsem dopisnikom: Pišite kratko in le o dogodkih, ki zanimajo čim širši krog čitateljev. Osebnih napadov se izogibljite. Naš pokret je dovolj močan, da se mu ni treba posluževati takega orožja. — M. V. v B.: Jasno, da ste podeželski človek, ker živite na deželi. Kdor kmetjsko misli in čuti, spada v naš pokret, četudi nima grunta. Bajka, da zbiramo okrog sebe samo veleposestnike, birtne itd. je zdavnaj zarjavela trobenta naših sovražnikov. Mi smo gibanje, ki združuje vse zdrave sile slovenskega podeželja. Le kmalu se spet oglasite! — Katarina Z. v D.: Z vami vred smo prepričani, da bo naše gibanje šele tedaj doseglo popoln uspeh, ko se ga bo s srcem in dušo oklenila slovenska kmetjska žena. Nič naj vas ne moti pisava. Če je žaljava roka v pisavi okorna, so misli in občutja poštene kmetjske žene toliko več vredne. Vaše misli podamo prihodnjim čitateljem »Kmetjskega lista« v posebnem članku. Nič se nikar ne bojte zamere, če govorite odkrito. Bolj odkrito je, ljubše nam bo! Vse želje, vse pripombe, vse, kar vas tare, nam sporočite. Če hočemo biti enotna družina, se moramo natanko poznati. Potem nam v složnem delu ne more nihče preprečiti uspehov. — Še nekaterim: Vemo, česa vsega si v listu želite, zato pa tudi od vas pričakujemo, da nas razumete. Z nami je kakor s kmetom sploh: ko poseje najlepše zrnje, se pripode vrane ali pride neurje — in je kmetovo delo uničeno. Proti takim nesrečam se je treba boriti samo z vztrajnim delom in železnim potrpljenjem. Saj vemo, da nič na svetu ne traja večno. Zato veljaj skupno navodilo: Pišite nam pridno, čitajte in širite naš list, ker širite s tem svojo moč in veljavo! — Pozdravljeni!

Gorje vam, vi pismarji in farizeji, vi hinavci, ki vsako malenkost zakona vidite in beležite, najglavnejše v zakonu pa, namreč usmiljenost in vero, zanemarjate... Gorje vam, vi pismarji in farizeji, vi hinavci, ki kupico in skledo od zunaj čistite, na znotraj pa ste polni poželjenja in grdobe. Ti, slepi farizej, najprej očisti notranjščino, da bo postala tudi zunanost snažna. Mat. 23, 23 ss.

Mlada greda

Izreden blagoslov. V Nemčiji je v pokrajini Oberfranken mlada mati dala 4 deklicam hkratu življenje. Na sliki vidimo mater s četverčicami

Zima

Mraz na okno rože riše,
okrog ogla burja piše,
v topli sobi za pečjo
boža vnuka ded mehko:

»Vidiš, Franciek, tvoji dnevi
davnih mojih so odsevi —
Kot da včeraj je bilo
mi je naglo vse prešlo.

Bil šegav sem otročiček,
potlej spet vesel fantiček,
bil sem mož in korenjak,
kot boš kmalu ti enak.

Zima me je pobelila,
lica z gubami razrila —
in samo še tvoj obraz
je spomin na mladi čas.

Misli Franciek in se čudi
dedu, rožam, burji hudi,
pa ugiblje, kak urnó
bi se drsal zdaj lahkó.

Zdaj na okno, zdaj na deda
kuštrólasee mali gleda:
»Dedek moj, veš, kaj bi rad,
ko sem še fantiček mlad?«

»Kar govori!« dedek pravi
in poboža ga po glavi.
»Rad zgatil za naju dva
bi sneženega moža —«

Franciek lahno zardeva,
dedu radost z lic odseva:
»Pojdi si ga naredit,
se življenja veselit.«

Mraz na okno rože riše,
okrog ogla burja piše,
ded se greje, zunaj vnuk
zimi smeje se: »Smuk, smuk.«

*

Ljuba teta Meta!

Danes ti pišem prvokrat. Zelo mi ugaja list in ga najrajši prebiram. Najbolj mi pa ugajajo Tvoje besede. In pri nas je tudi padel velik sneg. Zato Ti pa pišem, ljuba teta Meta. Vljudno te prosim, da bi bila tako prijazna, da bi tudi meni poslala eno lepo knjigo s slikami. Sedaj bi jo imel dovolj časa prebirati, ker je pri nas preveč velik sneg in težko hodimo v šolo. In da bi bila tako prijazna in bi mi jo lahko poslala

na moj dom, v roke Kučan Peter, predsednik občine, Križevci, Prekmurje, to je moj oče.

Vljudno te pozdravlja

Kučan Ludvik, učenec 5. razreda Osnovne šole, Križevci v Prekmurju.

Vesela zgodbica

Pri neki zelo močni zavarovalnici je služboval nadvse agilen agent. Ker je bil njegov direktor zelo strog katoličan, agent pa strasten atheist, drugače pa žid, sta se o tem vedno prepirala. Vendar ga ni hotel odsloviti, ker je naredil največ zavarovanj izmed vseh agentov.

Imel pa je direktor zelo dobrega prijatelja, slavnega pridigarja, mestnega dekana. Tega je poklical v svojo pisarno, naj pripelje krivoverškega agenta na pravo pot.

»Z božjo pomočjo« je odgovoril dekan in se odpravil k agentu na stanovanje.

Drugi dan zjutraj pokliče direktor agenta in ga vpraša: »Se boste li dali krstiti?«

»To ne,« odgovori agent, »ampak zavaroval sem sinoči g. dekana za 50.000 Din za eventualno nezgodo.« Direktor je obdržal agenta v podjetju in se ni več dotaknil njegovega verskega prepričanja.

Seditar:

Mladi dan

I.

Poldneva se sij razliva,
zlati sijaj — izpran —
rahel kakor puh...
nad zemljo treperi,
kakor iz rudeče svile tkan,
za mladi dan.

II.

Z višine solnee vlija nanj,
iz zlatega korita...
snope žarkov, mladosti vanj,
z biseri zemlja je pokrita —
za tebe mladi dan.

III.

Rumeni solnea sijaj,
poživlja, vzdiguje duha,
v dosegu vsakomur —
objem, iz rudeče svile tkan —
pričakuje tebe — naš mladi dan.

Dragi otroci!

Danes pisma, šale in pesmi — prihodnjim odgovore objavi teta Meta.

Novice

* Lokomotiva je povozila in usmrtila 13-letnega Ignaca Gerenčirja. Blizu postaje Drnje je hotel čez progo, pa se je spotaknil in padel. V tem trenutku je prisopihala z madžarske strani lokomotiva in ga ugonobila.

* Tri sestre — tri neveste na isti dan. V Polju, srez Travnik, je upokojenec Ivo Čipčija kot oče doživel nekaj res izrednega. Tri njegove hčere, Katica, Lovrica in Milka, so isti dan stopile pred oltar in zapored postale srečne žene svojih izvoljencev. Oče si je oddahnil; dekleta so bila lepa in ni bilo treba šteti niti dote.

* S prerokovanjem je sleparila in molzla iz ljudi denar ciganka Ana Nikolić iz Gornjega Bukovca pri Zagrebu. Nabrala si je na ta način že skoraj celo bogastvo. Končno so jo orožniki prijeli in izročili sodišču.

* Dve ženi je imel trgovski potnik Karol Pircher iz Dravograda. Leta 1920. se je v Italiji poročil z neko Marijo Tugnoli, čez 3 leta za tem pa na Holandskem z Ano Karasel. Zdaj so ga pa v Mariboru zato zamehurili.

* V Sv. Martinu na Pohorju je neznanec napadel 26letnega posestnikovega sina Martina Topoliča in mu razparal trebuh.

* V Budini pri Ptujju se je pojavila pasja steklina in je odrejen strog kontumac.

* V Trzinu je mlad vlomilec odnesel posestniku Kopiču 1250 Din gotovine, vendar se plena ni dolgo veselil. Orožniki so ga izsledili in že dela pokoro.

* Na Trojanskem klanecu zopet avtomobilska nesreča. Pri vožnji iz Ljubljane proti Celju je odpovedal Jošku Gromu, na znanem trojanskem klanecu pri avtomobilu volan. Posledica je bila, da je avto z vso silo zadel ob brzozavni drog in se domala ves razbil. Gospod Grom kakor tudi

Kaj pravi gospa Ivanka?

Dandanes ni potrebno, da je kdò umazan, tudi ročnemu delavcu ne. Kar se čez dan zamaže, se hitro lahko opere. Imamo hvala Bogu terpentinsvo milo Zlatorog, ki z lahkoto in hitro odpravi vsako, tudi oljnato umazanijo. Njegova obilna, gosta in bela pena je kos vsaki umazaniji.

Zlatorog TERPENTINOVNO MILO

njegov sopotnik g. Franc Modrijan sta bila po srečnem naključju le lažje ranjena. Dnevni časopisi so poročali, da je bil to avto Kmetijske družbe, kar pa ne odgovarja resnici.

Izumrli še ne bomo. Na porodniškem oddelku ženske bolnišnice v Ljubljani je bilo leta 1935. do Stefanovega — dva tisoč porodov.

Smolenja vas. (Uboj.) Posestnikov sin Jože Erjavec iz Sel pri Ratežu je s štirimi tovariši iz Smolenje vasi ondan nekaj časa popival, potem pa so se vsi skupaj odpravili domov. Grede se je Erjavec še malo ustavil pri svojem dekletu, nakar so šli fantje dalje. Spotoma so se sprli in stekli. Jožef Sušteršič je pri tem Erjavca s tako silo udaril z ročico po glavi, da je ta nezavesten obležal. Nato so vsi štirje Erjavca pustili in odšli domov, Jože Erjavec pa je — zmrznil. Orožniki so Sušteršiča in njegove tri tovariše aretirali, Erjavčev truplo pa je bilo prepeljano v mrtvašnico v Smolenji vasi.

Na Sladkem vrhu so se na plesu stekli fantje iz Selnice in Sladkega vrha. Pretep je poleg več težko ranjenih zahteval tudi eno — smrtno žrtev. Svojega zaročenca Franca Fortmüllerja je bra-

nila njegova nevesta, 19letna Ana Reiterjeva. Pri tem jo je nekdo tako silovito oplazil z ročico po glavi, da je kmalu po prevozu v mariborsko bolnišnico umrla.

Med Jugoslavijo in Češkoslovaško je bila te dni sklenjena pogodba za dobo 25 let glede prodaje oziroma odkupa našega tobaka. S tobakom bomo krili češke terjatve pri nas in dobavljali razne izdelke češke industrije.

Na Jesenicah je Kranjska industrijska družba mesto noveletnega oglasa v liste darovala 1000 Din za siromake.

V Skofji Loki bo po sklepu občinskega sveta odpravljena mestna trošarina na blago in električni tok.

Dražba kožuhovine v Ljubljani bo dne 27. t. m. na velesejmu. V neprilikah, ki nam jih ustvarja sedanji težki gospodarski položaj, so te dražbe še umestnejše in koristnejše kot kdajkoli prej. Čim več lepega blaga se bo zbralo, tem ugodnejše bo vnovčevanje plemenitega lovskega pridelka. Kdor ima kožuhovino, naj jo čimprej pošlje na naslov »Divja koža«, Ljubljana — Velesejem.

»Le pogum, mamka! Mi jo spravimo pokonci! Boste že videli!«

Take besede so prislikale naglo rdečico na njena upala lica. In potem se je pričelo spraševanje, da je kar samo žuborelo.

»Ali je hudo blede? — Niti kapljice krvi menda ne bo več imela na obrazu, kaj? In prej je imela tako lepo svežo barvo! Kaj vprašuje po meni? Moj Bog no, le povedati mi nočete tega!«

Prezaposleni zdravnik je vselej rekel samo:

»Da, da! — Ne, ne! — Kikiriki! — Seveda! — Mhm!« in je hrepeneče škilil proti vratom. Mati pa ga je vselej trdno prijela za rokav. Priboriti si je moral sproti vsak korak do velikih vrat.

Potem je v strahu in upu z drsajočimi koraki spet odšla v svojo sobico in je globoko v noč obdelovala ljubega Boga:

»Nobenega miru mu ne dam. Nobenega pokoja mu ne pustim! Ta naj le občuti svojo taščo!«

Kasneje je zdravnik postal vedno bolj zamerljiv in končno tako bodeč kakor jež. Te »večne vprašarije« ni mogel trpeti.

»Ne delajte me zoprnega,« je zarežal nad materjo in mahal z rokami križem po zraku. »Prekletska medicina! Vse še zapilim k vragu, pri moji duši... rajši kamenje tolči...«

Nekoč je prišel skozi mala klavzurna vrata in se ni ozrl niti na desno niti na levo. Nobene ni zinil in sčakujoča mati ni vprašala nič. Šamo gledala je za njim, ko je tako

govorilnici šum in koj nato se je zajetna postava častitljive prednice s široko napuščeno, cvetnobelo nunsko avbo na glavi potisnila k mreži.

»Hvaljen bodi Jezus Kristus!«

»Na veke amen!«

»Tako? Njena mati ste, ljuba žena? Izvolite sesti. Da?«

Nekaj časa je pokašljevala. Potem je obotavljaje povzela, medtem ko so se prsti v zadregi poigravali z rožnim vencem, visečim z njenega ledja:

»Pomislite... tako vesel otrok, tale sestra Dominika, cvetoča ko roža, da. In pred tremi dnevi se zjutraj na koru zgrudi, da... In sedaj leži v celici... Vročina na vročino! Ne jokati, ljuba mamka, da... saj bo že še spet dobro... Vsi smo v božjih rokah, da. Jaz sama sem že dvakrat prebolela pljučnico... in pogledjte me pa zdaj...«

In pretegnila je na vse strani svoj krepki stas, da bi prepričala mater, kako brez moči je ostala dvakratna pljučnica.

»Mamka! Zdravnik ima tudi mnogo upanja... Pravkar je zgoraj pri njej.«

Zunaj so se začuli okorni koraki. Prednica je prisluhnila venkaj proti hodniku.

»Zdi se mi, da se pravkar vrača!«

Za trenutek je izginila skozi mala stranska vrata, nakar je takoj zopet vstopila z zdravnikom.

»Vi ste torej,« je začel, »mati te... no, vraga, kako se ji že brž pravi — počil je s palcem in tako priskočil svojemu spominu na pomoč — Dominika, da! Za smeh ta slučaj seveda ni!«

Naša družina

Trije sovražniki ženstva

Presenetljive izjave zagrebskega zdravnika

Pred kratkim so imeli v Zagrebu nelepo afero radi odpravljanja plodu. Ker so bili v stvar zapleteni trije zdravniki, je vzbudilo vprašanje toliko več prahu.

Za nas je to končno le velikomestni pojav, ki se nas neposredno nič ne tiče. Zanimivo pa je, kar je prav radi te afere razkril ugledni zagrebski zdravnik, primarij dr. David Eisenstädter. Povedal je, da odpravljanje plodu, poročniška mrzlica in rak zahtevajo pri nas letno več človeških žrtev ko najhujša morilka — jektika!

Ta presenetljiva ugotovitev resnega zdravnika z obširno prakso, širokim znanjem in velikim izkustvom nas silij v razmišljanje. Vemo, da se zlasti prvi pojav iz mesta širi na deželo. Pri tem pa ne gre samo za življenje pričakovanega otroka, ampak tudi za življenje matere. Če to opravljajo mazači, je navadno materino življenje — uničeno. Otroci, ki so rojeni prej, postanejo sirote, družina pa je razdejana.

O vprašanju bomo še večkrat govorili. Za danes naj samo naglasimo nujno potrebo, da se to vprašanje z zakonom pravično uredi. Polovičarska neurejenost tega vprašanja, ki mora bolj in bolj zanimati tudi kmetijsko ženo, mater in sploh žensko, povzroča nebroj nesreč: smrtni primeri, detomori in samomori so grenki cvetovi s tega zanemarjenega vrta.

Komu je to v prid in ali res mora biti tako, o tem naj bi vestno razmišljala vsaka slovenska ženska...

O kokošjih plemenih

Katero pleme je najboljše? Podobna vprašanja zastavlja vsak začetnik, pa tudi že izkušeni rejci si belijo glave s tem vprašanjem na podlagi svojih izkušenj. Nastane sedaj vprašanje, katero kokošje pleme pa smatramo za najboljše? Ali morda one kokoši, ki jih gojimo radi mesa ali samo one, ki so najboljše nesnice. Vse to je odvisno edino od rejca, za katero vrsto reje se bo odločil, ali za meso ali za jajca. Idealne kokoši, ki bi se obojestransko prav posebno obnesla, prav za prav ni. V splošnem velja načelo, da so lahke pasme kokoši dobre nesnice, pa manj za meso, težje vrste kokoši pa bolj za meso, pa slabše nesnice. Seveda se je treba pri tem zopet odločiti za eno ali drugo pasmo v tej vrsti teže pasem. Predolgo bi bilo na tem mestu razpravljati o posameznih pasmah perutnine, zato je najbolje, da si prečitamo najnovejšo številko ilustriranega lista: Rejec malih živali, ki je pravkar izšla za praznike in v kateri najdete najtočnejšo razlago na vsa gornja vprašanja. List je glasilo Zveze društev rejcev malih živali v Ljubljani, Karunova ulica št. 10 in prinaša vse vrste člankov iz raznih panog reje malih živali in je kot tak najboljše kašipot k izboljšanju današnjih gospodarskih razmer našega malega človeka.

Varno naložite svoj denar pri
HRANILNICI KMEČKIH OBČIN V LJUBLJANI
Miklošičeva cesta št. 19. V palači Vzajemne zavarovalnice

Telefon 21-83 — Čak. račun 10.545

Hranilne vloge na knjžico, stalno razpoložljive, sprejete in jih obrestuje najugodno. Večje stalne vloge z odpovedjo po dogovoru. — Zavezi je papirnato varno, ker jamči zanj 10 večjih kmečkih občin z vsem svojim premoženjem in z vsi svojo darovno močjo, ter je stalno pod nadzorom bankega komisarja. Uradne ure za stranko so od 8. do 12. ure dopoldne.

Dopisi

Videm-Dobropolje. Živinorejska selekcijska zadruga bo imela svoj 8. redni letni občni zbor dne 19. januarja 1936 ob pol 8. uri zjutraj v gostilni g. Šteha v Podgorici 28. — Na dnevnem redu bo več važnejših točk, kakor tudi volitve novega odbora. Ob tej priliki bo tudi predavanje o travništvu. Predaval bo novi kmetijski referent sreza Kočevje g. inž. Vinko Sadar. Vabljeni ste vsi člani tukajšnje zadruge.

Litija ob Savi. Sadjarska in vrtnarska podružnica ima v nedeljo 12. januarja po 10. maši v 6. razr. litijske narodne šole svoj redni občni zbor. Vsi sadjarji in vrtnarji vljudno vabljeni. Odbor.

Dobropolje. Čakamo in čakamo na boljše čase. Stiska nas pritiska, da komaj dihamo. Prav vse nas pritiska klerikalce in kmetijee. Nobene razlike ne dela. Kot toča in povodenj. Ne ustavi se pred mejnikom ali pred pragom enega ali drugega strankarja. Ruši in potolče vse, kar ji pride pod udarec. Zato nas je stiska združila. Cela vas je složna. Nikdar ni bila, sedaj pa je. Gospodarska stiska nas je združila. Po strankah se nič več ne ločimo, ravno tako ne kot po revščini. Zato pa za strankarijo ne poprašujemo. Od vsakogar, ki pride k nam pričakujemo, da nam bo povedal, kako se namerava zboljšati gospodarstvo, odpraviti bedo in siromaštvo, povišati cene kmetiskim pridelkom in odpreti izvoz za naš les, ki nam sedaj trohni na kupih.

Naročajte »Kmetijsko Matico«!

Mati je s sivomodrimi očmi v nepopisni bojazni zastrmela proti zdravniku.

»Kikiriki!« je zamahnil kakor v obrambo. »S tem vendar prav nič ne mislim! Mlado življenje že vzdrži takle sunek! Le ne brž obupavati! Počakati... zmeraj lepo počakati!«

In momljaje se je odgugal skozi vrata.

Materi je bilo videti, da se ves ta čas muči s plahim »Ali bi ne smela,« oziroma »Prav lepo bi prosila« za neko srčno željo.

»Pa seveda, ljuba mamka,« je silila prednica vanjo. »Le govorite... kaj pa... nič se nikar ne bojte!«

In zdaj je končno spravila na dan:

»Sicer vem, da je to zaprt samostan s strogo klavzuro... toda spustite me v celico k njej!«

»Prav iz srca rada... ako bi le ne bilo klavzure! Saj veste, strogo klavzuro imamo... žalibog...«

Torej potrpite osem, štirinajst dni! Dotlej upajmo, da bo ubogo dete iz najhujšega, pa jo damo na stolu prenesti sem dol v govorilnico. Potlej bosta lahko skupaj kramljali ves dan! Kaj pa bi neki imeli zdaj gori pri njej, ko uboga sestrica leži v vročici in nikogar ne pozna, ko niti ne ve, ali je dan ali noč! Torej potrpljenje, mamka, da, potrpljenje!

Mati je težko vzdihnila: »V božjem imenu!« in se je pobožno vernega srca vdala.

»Molila pa bom,« je nenadoma planila kvišku. »Noč in dan bom ljubemu Bogu kričala na ušesa in mu ne bom

dala miru in ga bom nadlegovala, dokler končno ne poreče: Pa ji napravimo uslugo, tej hudi tašči!«

Prednica je sobo za goste poleg govorilnice določila materi za stanovanje. Bila je prijazna svetla sobica s cvetnobelimi zavesami in s cveticami pred okni. Tu se je lepo nastanila, je predla in šivala, ihtela in molila in si slikala svidenje, ko ji utegnejo prvič prinesiti sem dol shujšanega otroka »na kratek klepet.«

Kolikorkrat je slišala zdravnika prihajati na porto, je bliskovito vrgla vse delo proč. Niti šiva ni več potegnila in niti ene pentlje ni dopletla. Mahoma je bila iz sobice in že za njim. Medtem ko je ta pri malih vratih v klavzuro nestrpno čakal, da mu odpro, ga je mati merila z zavistnimi pogledi:

»Moj Bog, vam gre dobro, gospod doktor!«

»Tako?« se je ta nejevoljno smejal. »Čez dan nič časa za jed, ponoči niti ure miru! Hudiča mi gre dobro!«

Ko so se potem vrata v klavzuro zganila v tečajih, je s poželjivimi očmi strmela skozi špranjo na mračni hodnik in prisluškovala in prisluškovala, dokler je na lesenih stopnicah, držečih k celicam, bobnel njegov težki korak...

»Takemule doktorju gre dobro!«

Božja tašča je stala na mrzlih škrleh samostanskega hodnika. Sreče je burno utripalo, ko je sčakovala tik pred »vratcami« kakor pes, ki so ga zaprli venkaj, kdaj se vrne zdravnik. Potem so njene sive oči polne bojazni vsakikrat preiskale njegovo obličje in prebrskale sleherno gubico na njegovem obrazu.

Po svetu

■ Rusija najame v Franciji posojilo v znesku 1 milijarde frankov, kar pomeni nekaj nad tri milijarde v našem denarju. Pogajanja so še v teku.

■ Med Turčijo in Rusijo je bila pred kratkim podaljšana prijateljska pogodba za nadaljnjih 10 let.

■ Okrog en milijon dolarjev so izdali ameriški listi v USA za poročila in poročevalsko službo o laško-abesinski vojni v letu 1935.

■ 110letni starec je v Sofiji hotel izvršiti samomor. Dvakrat je sprožil samokres proti sebi, vendar se je obakrat tako slabo zadel, da je le lahko ranjen in bo moral brzkone pričakati — naravne smrti.

■ V Argentini pričakujejo letos tako slabo pšenično žetev, da take že ni bilo 15 let.

■ Tvrška »Bata« je zvišala obratno glavnicu s sedanjih 175 milijonov na 500 milijonov čeških kron.

■ Živinoreja v Nemčiji nazaduje. Leta 1933. je bilo 18 milijonov 61 tisoč glav goveje živine, l. 1934 že samo 17 milijonov 811 tisoč, a leta 1935 le še 16 milijonov 875 tisoč glav. Strokovnjaki so zato v skrbeh za nemško živinorejo in navajajo kot glavni vzrok za to nazadovanje omejitve uvoza za meso in govedo iz drugih držav.

■ Najvišja cena za pšenico je določena v Italiji. Tako zvano mehko pšenico smejo plačevati po največ 112 lir, trdo pa po 127 lir za meterski sto. Trgovci in mlinarje, ki bi plačali višjo ceno, zadenejo občutne kazni.

Razbojniki so napadli vlak. V Garretvillu v državi Ohio (Amerika) je pet gangsterjev, ki so bili oboroženi s strojnico, napadli neki potniški vlak. Vdrli so v poštni voz, oddali nekaj strelcev v zrak in odnesli poštne vreče, v katerih je bilo mnogo denarja. Pravijo, da so odnesli skupno 75.000 dolarjev. Banditom je nato uspelo zbežati, čeprav je množica ljudi s perona opazovala njihovo početje.

Monakovska železniška direkcija dela velike priprave, da uredi promet za zimsko olimpijado v Garmisch-Partenkirchenu. V samem Garmisch-Partenkirchenu razširjajo postajo in postavljajo nove tise. Posebno pozornost posvečajo prehodom čez tise. Na lokalni železnici do

središča bodoče zimske olimpijade so položili drugi in tretji tir. Vse kompozicije rednih vlakov bodo povečane. Na zadnje prireditve zimske olimpijade bo vozilo iz Monakovega 40 posebnih vlakov, vsakih 10 minut po en vlak.

Londonski list »Sunday Referee« objavlja s posebnim dovoljenjem letalskega ministrstva vest o važni tehniški iznajdbi angleškega vojnega letalstva. List navaja, da grade zdaj novo obliko Vickersovih monoplanov, ki bodo opremljeni s posebno lahкими krili. S tem bo nosilnost letala povečana. Letala bodo opremljena z dvema propelerjema, ki se bosta vrtela v nasprotni smeri. S tem bo povečana tudi hitrost. Propelerja bosta montirana na enem in istem motorju.

Z letalom na južni tečaj. Znani raziskovalec južnega tečaja kapetan Wilkins je odletel te dni z letalom proti južnemu tečaju, da poskuša rešiti ponesrečenega ameriškega učenjaka Lincolna Ellswortha, ki se je zgubil pri raziskovanju ozemlja južnega tečaja.

Gospodarstvo

Uvoz vina v Slovenijo

Kakor predstavlja ukonjenje, oziroma znižanje trošarine na vino in vinski mošt važno vprašanje za delno izboljšanje gnetnega stanja slovenskega kmetovalca, prav tako je radi istega nujno, da se nekaj pozitivnega ukrene radi vina, ki se uvažata k nam iz drugih krajev države.

Splošno je znano, da so cene dalmatinskega, banaškega in srbskega vinu še nižje, kakor cene vinu v Sloveniji. Znano je tudi, da se mnogo tega vina uvozi v naše kraje, glavno v mesta in da trpi slovenski kmetiški vinogradnik pri tem veliko škodo.

Spominjam se, da so lansko leto prihajali v Slovenske gorice agenti, ki so ponujali banaška vina po Din 3[—] postavljeno v kraj kupea, dočim so se takrat gibale cene kmetickemu vinu pri nas od 4 do 5 dinarjev. Razumljivo je, da so bili kmetovalci zelo ogroženi, ko so zvedeli za te ponudbe. In to ne neupravičeno.

Manjka mi sicer statistika o uvoženem vinu iz drugih pokrajin naše države v Slovenijo, toda

NAŠ ČAJ

je strokovnjaško sestavljena mešanica domačih čajnih zelišč, najboljša naravna zeliščna krepična hrana, rabi manj sladkorja, je cenejši in kar je najvažnejše, NI zdravju škodljiv.

NAŠ ČAJ dobite v vsaki boljši prodajalni

prepričan sem, da je količina precejšnja in da v neki meri vpliva na ceno slovenskemu kmetickemu vinu.

Iz gospodarsko-načelnega stališča ni pravilno ovirati uvoza drugega vina, posebno če se vino uvažata iz enega kraja v drugega iste države, posebno še, če bi bil radi postavljene ovire prizadet ondotni kmetovalec-vinogradnik.

Toda če upoštevamo, da ima Slovenija popolnoma urejene razmere glede pobiranja davkov, višino obdavčenja slovenskega kmetovalca, prikrajšanje Slovenije pri delitvi raznih kreditov itd., kar vse vpliva na premoženjske razmere kmeta in če še potem konstatiramo, da zaščitna trošarina na uvoženo vino ne bo prizadela dalmatinskega ali banaškega kmeta-vinogradnika, potem tudi ne bo nič krivičnega, če se na uvoženo vino v Slovenijo uvede posebna trošarina.

Z uvedbo trošarine se bo cena importiranemu vinu zvišala, po gostilnah pa bodo, kakor

Rudolf Gaj:

Izobčenci

(Nadaljevanje.)

Dasiravno se mi še kapun ni bil povsem umaknil, sem bil vendar primoran poširati debele sline ob pogledu, kako ga ona zdaj pa zdaj šoplje z duhteče-rumenimi krofi. Naposled mi je postalo to že nekoliko neumno in takoj sem se v vsej jasnosti zopet zavedel svoje bedaste situacije. In v zvezi s tem, mi je potem prišlo na um ono odprto okno tam v sobi. Če je stvar taka, sem si mislil, potem se bodeta ta dva že tukaj še zabavala kakšen čas in jaz bi medtem že tudi lahko našel tam notri kaj takega, kar bi lahko oblekel. Sila kóla lomi in tudi jaz sem bil primoran ugrizniti v to kiselo jabolko. Brž sem nato zopet zavil okrog oia in obstal tik pred oknom. Bi ali ne bi? tako sem se boril precej časa, dokler se nisem naposled odjunačil in zlezal notri. Ko sem bil že notri, sem ugotovil, da je okno za mene skoraj nekoliko preveč visoko; toda zdaj je že kar je, sem si dejal. Ker je bila zunaj mesečina, se je dalo tudi v sobi še prilično razločevati stvari. Soba je bila velika in precej pri oknu sta bili nameščeni dve postelji, tako da se je moglo šele okolu njih dalje v ozadje. Vrata so bila na nasprotni strani v ozadju in za to steno sta se nahajali dve omari, izmed katerih je bila ena celó nekoliko odprta.

Obstal sem za hip in prisluhnil — o grom in strela: razložno sem začul govorjenje, ki se je naglo približevalo iz kuhinje sobnim vratom. Kakor blisk sem se bil pognal do okna, toda še hitreje pa tudi izračunal, da mi vse to nič ne koristi, ter da me bodo na vsak način poprej opazili. Čudovito, s kakšno brzino lahko človek v takšnih momentih ukrepa! Mesto na okno, sem se bil sedaj pognal le pod posteljo. Ako bi to ne bi bila zaljubljenca, bi bila skoraj gotovo mogla čuti kak šum; kajti čeprav se je bilo vse to izvršilo brez najmanjšega ropota, se je pa bilo izvršilo z toliko večjo brzino. Toda nič ni nikdo opazil in jaz sem zopet polagoma prišel k sebi — pa čeprav gol in pod posteljo... «

»Natočite vina!« se je zdajci kar samoodsebe prekinil Arabin. »Pri suši vam naj kdo drugi pripoveduje!« se je resno pošalil dalje.

Poslušalci so mu seveda hitro radevolje ustregli kakor treba, toda kar se tiče njegovga pripovedovanja, pa niso več vedeli kam bi s tem... Od časa do časa so se sicer oglašali glasovi kot nekak znak poslušanja, toda nikdo bi ne bil mogel povedati, kaj sicer sploh o tem misli. Ko si je zopet Arabin prižgal cigareto je nadaljeval:

»Prišla sta bila torej v hišo oba; žena in mladenič. Prinesla sta s seboj luč, jedila in pijačo; to sem ugotovil po postavljanju in rožljanju po mizi. Jaz sem takole počasi pričel prezirati vsako nevarnost, zakaj prepričan sem bil, da tudi onadva delata nekaj, zakar bi nikdo ne

smel znati in v ostalem pa sem bil tudi že dovolj korenjak, da se mi ni bilo potrebno ravno tresti pred takimale človekoma. Vendar pa mi je postalo pri srcu nekoliko tesneje, ko je žena brž nato stopila k oknu in za zaprla. Dobil sem občutek, kakor da sem postal njih pravi ujetnik. Nato je sedla zopet za mizo in začulo se je rožljanje po krožnikih. Sedaj večerjata, sem si mislil. Vmes je eden natakaj jatarca; presneto dobro sta si napravila, sem si dejal. Nekaj časa je poteklo kar tako brez besed in čuti je bilo samo rožljanje noža in vilic; toda naposled je spregovoril mladenič kakor v skrbeh: »Bi pač prišel sedajle tvoj mož domov...« O tega se ni bati, Frici! ga je brž potolažila ona. »Odpeljati se je moral sigurno, zakaj drugače, če bi bil vlak slučajno zamudil, bi moral biti že davno pred večerom zopet doma. In ker se je odpeljal, se pa tudi vrtni ne more, ker nobeden vlak ne pride ponoči. Pa čemu bi tudi hodil, ko pa ima jutri tamkaj opravek?« Zopet je zmanjkalo besed in zabavala sta se naprej najbrže po svoje tiho in molče. Od nekod je bil prišel k meni mavček pod posteljo, ki pa se me je tako prestrašil, da ga potem ni bilo več blizu.

Približno ena ura je bila menda mogla preminiti v tem bedastem pričakovanju, kar se mi je zdajci zazdelo, kakor da je zaljubljenca moglo hipoma nekaj silnega presenetiti. Prisluhnil sem natanko in res; nekdo je mogel biti pri vratih.

(Se nadaljuje.)

vedno, gostilničarji prevrnili novo davščino na konsumenta; radi kvalitete nadvrednosti in udomačenosti slovenskega vina, pa se bo uvoz vina zelo zmanjšal in s tem bo nastalo večje povpraševanje po domačem vinu. Z organizacijo prodaje pa bo treba skrbeti, da bo večje povpraševanje po domačem vinu, cena istemu zvišala.

V sedanjih hudi gospodarski stiski je vsako najmanjše zboljšanje položaja slovenskega kme-

tovalca dobrodošlo, če tudi ni trajno. Pred nami je novo banovinsko proračunsko leto in finančni oddelek banovine naj že sedaj pripravi znižanje banovinske in občinske trošarine na vina domačega pridelka in uvede pa trošarino na uvoženo vino v Slovenijo.

Banovinski svetniki, ki poznajo stanje slovenskega kmetovalca se bodo gotovo soglasno izrekli za te spremembe. **Kreft Vlado.**

Razno

Svetovna proizvodnja čevljev

V preteklem letu je bilo na vsem svetu narejenih približno 953 milijonov čevljev, od katerih je proizvedla Evropa 464, Sev. Amerika 384,5, Južna Amerika 42, Azija in Oceanija 39,5 in Afrika 12 milijonov parov. Največ čevljev so proizvedle Združene države Sev. Amerike, namreč 375 milijonov, nato Anglija 114, Rusija 80, Francija 74, Nemčija 72, Češkoslovaška 34, Italija 30, Brazilija 18 in Kanada 18 milijonov čevljev. Če te številke primerjamo s številom prebivalstva navedenih držav, pa dobimo precej točno sliko o bogastvu njihovega prebivalstva. Moglo bi se skoraj reči, da so bogate države one, v katerih pride 2 para čevljev na leto na prebivalca, prav revne pa one, v katerih ne pride niti en par novih čevljev na prebivalca. Seveda pa je to sliko treba tudi nekoliko korigirati, ker USA, Češkoslovaška in Anglija tudi izvažajo mnogo čevljev.

Človeški ugriz je najnevarnejši

Kirurgična klinika univerze v Curihu je zbrala zanimivo primerjalno gradivo o nevarnosti različnih vgrizov: psa, volka, medveda, lisice, opice itd. Izkazalo se je, da pomenijo za človeka največjo nevarnost zobje njegovih lastnih bratov. Klinika je zabeležila 8 primerov ugriza pri pretepu, in je imel v šestih primerih (t. j. 75 odstotkov) za posledico zastrupljenje krvi. V treh izmed navedenih primerov so morali oklaniemu odrezati prst in v enem celo vso roko do pleč. Zelo nevarni so mačji in opičji vgrizi. Pasji so nasprotno nedolžni, seveda, če niso posledica izbruha stekline.

Ogromen rotacijski stroj na švedskem

Stockholmski list »Stockholms Tidningen«, najbolj razširjen švedski list, je naročil rotacijski tiskarski stroj, ki bo tiskal v eni uri 120.000 listov na 24 straneh. Stroj bo največji v Evropi.

Natakar — operni pevec. Natakar Gradskega podruma v Zagrebu Milan Uzelac je s svojim lepim glasom zbujal pozornost obiskovalcev restavracije iz pevskih krogov. Spodbujali so ga, da je po kratkem šolanju priredil koncert, ki je sijajno uspel in ga je kritika prav pohvalila. Pomagali so mu tudi premožni gospodje in že je na pevski soli v Milanu, kjer mu obetajo najboljšo bodočnost. Med tem je pa porabil denar in zagrebški listi iščejo novih mecenov zanj.

Nova železniška proga. V kratkem prično graditi železniško progo Bihač—Knin.

V Ptujju je bila aretirana neka posestnica iz Spuhlja, ko je pri nekem peku poravnala račun s ponarejenimi kovanci.

Dve sto ženskih bataljonov imajo v Sovjetski Rusiji. V primeru vojne bodo mobilizirane tudi ženske. To je največja ženska vojska na svetu.

Kjerkoli beseda slovenska živi, povsod Kmetški list nas poštenja uči.

TISKOVINE
vseh vrst: trgovske, uradne, reklamne, časopise, knjige, večbarvni tisk hitro in poceni!

TISKARNA MERKUR
LJUBLJANA, GREGORČIČEVA št. 23
Tel. 25-52 Telegram: Tiskarna Merkur

Uradni tečajji tujih valut

Na podlagi sporočila ministrstva financ veljajo za dobo od 1. do 31. januarja tega leta naslednji tečajji po katerih se bodo v svrhu pravnega pobiranja taks po taksnem zakonu in pristojbin preračunavale v dinarje vse listine, ki se glase na zlato ali tujo valuto:

Napoleonor 303 Din, zlata turška lira 344, angleški funt 246⁵⁰, ameriški dolar 43⁷⁰, kanad-

ski dolar 43⁴⁰, zlata nemška marka 17⁶⁰, zlati zlot 8³⁰, avstrijski šiling 8⁹⁰, belga 7⁴⁰, peng 8⁹⁵, braziljski milreis 2³⁰, egiptski funt 217, urugvajski peso 18, argentinski peso 12, turška lira 35, 100 albanskih frankov 1390, 100 zlatih francoskih frankov 14²⁶, 100 fr. frankov 290, 100 švicarskih frankov 1426, 100 hol. goldinarjev 2975, 100 italijanskih lir 310, 100 bolgarskih levov 45, 100 romunskih lejev 30, 100 danskih kron 968, 100 švedskih kron 1119, 100 norveških kron 1090, 100 peset 600, 100 drahem 41, 100 Kč 182, 100 finskih mark 95, 100 letonskih latov 1000 dinarjev.

Ti tečajji vsebujejo tudi premijo in se imajo upoštevati v tehle primerih:

1. pri sprejemu suhega zlata, napoleonorov in zlatih turških lir pri državnih blagajnah pri pobiranju davkov in drugih državnih dohodkov,

2. pri pobiranju pristaniških taks,

3. kot obračunski tečajji za proračun za leto 1935/36. pri vseh državnih izplačilih in tujih denarjih, in

4. pri sprejemanju v kavejjo obveznic naših poveljnih državnih zunanjih posojil v zlatu 7% in 8%, Blair et & in 7% Državne hipotekarne banke, izdanih v Newyorku za preračunavanje dolarjev v dinarje.

Sejmi

- 12. januarja: v Ljutomeru,
- 13. januarja: v Trnovem, Žerovnici, Krki, Ptujju,
- 14. januarja: v Kamniku, Mariboru, Sv. Filipu v Veračah, Dolnji Lendavi,
- 16. januarja: Kandiji, Smihel-Stopiče, Turnišču,
- 17. januarja: Kostanjevici, Kotredežu, Železnikih, Uncu, Brezovici, Cerkljah, Dobropolju, Petrovčah, Slov. Bistrici, Kapeli pri Brežicah,

Radio

od 12. do 19. januarja 1936

Nedelja, 12. januarja. 9.45: Versko predavanje (p. g. dr. Roman Tominec) — 15.00: Kmetijska ura — 16.00: Gospodinjina ura: Sladkor v gospodinjstvu (ga. Albina Travnova).

Ponedeljek, 13. januarja. 18.00: Zdravniška ura (g. dr. Bogomir Magajna).

Sreda, 15. januarja. 18.40: Organizacija berlinske olimpijade (dr. M. Foerster).

Petek, 17. januarja. 11.00: Ob 60letnici rojstva Dragotina Ketteja (g. dr. Rudolf Kolarič) — 18.00: O ženskih zavetiščih in domovih (ga. Alojzija Štebi-Pleško) 18.40: Mezda v narodnem gospodarstvu (g. dr. Branko Alujevič).

Sobota, 18. januarja. 18.40: Pereča zunanje politična vprašanja (g. dr. Alojzij Kuhar).

DENAR naložite najbolje in najvarneje pri domačem zavodu

KMETSKI HRANILNI IN POSOJILNI DOM

reg. zadr. z neomejeno zavezo

v LJUBLJANI, Tavčarjeva (Sodna) ulica šte. 1

Telef. št. 28-47. Rač. pošt. hran. št. 14.257. Brzjavni: „Kmetški dom“. Ziro rač.: Narodna banka

Vloge na knjižice in tekoči račun sprejema proti najugodnejšemu obrestovanju — večje stalne vloge po dogovoru. // **JAMSTVO ZA VSE VLOGE** presega večkratno vrednost vlog. // Strankam nudi brezplačno poštno položnice za nalaganje denarja. // Vložne knjižice drugih zavodov sprejema v inkaso. Sploh vrši vse denarne posle, ki spadajo v delokrog denarnih zavodov.

BLAGAJNISKE URE: Ob delavnikih od 8—12 in od 3—5, le ob sobotah in dnevih pred prazniki od 8—12^{1/2} ure.

Podružnici: KAMNIK — MARIBOR

Stanje vlog: Din 35.000.000'—

Rezerve: Din 1.300.000'—